Història

El catalanisme polític

Solucions · 41 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

1. PAU 2026 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 3 (Opció B)

EXERCICI 3. Exposeur un tema a través dels descriptors del glossari

[2,5 punts]

1 punt: descripció i explicació dels continguts (es donarà la màxima valoració (1 punt) si la redacció és coherent i l'alumnat copsa la idea general del tema a partir de les idees exposades).

1 punt: raonament i valoració dels canvis o continuïtats.

0,5 punts: breu conclusió o balanç general.

OPCIÓ B

L'alumnat ha d'incloure en la seva resposta les idees següents:

- El predomini del vigatanisme i del tradicionalisme en els darrers del segle XIX.
- La presència de propietaris, banquers, fabricants, comerciants i professionals liberals (burgesos de diferent tipus, en general) al Centre Català, la Lliga de Catalunya i la Unió Catalanista.
- La Lliga Regionalista entre 1901 i 1923: la seva creació, esment de la Solidaritat Catalana, el seu paper en la Mancomunitat i suport al cop d'estat del general Miguel Primo de Rivera.
- La Lliga Regionalista davant la Segona República i el cop d'estat de juliol del 1936.

2. PAU 2025 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 3 (Opció B)

EXERCICI 3. Exposeu un tema a través dels descriptors del glossari

[2,5 punts]

1 punt: descripció i explicació dels continguts.

1 punt: raonament i valoració dels canvis o continuïtats.

0,5 punts: breu conclusió o balanç general.

OPCIÓ B

L'alumnat ha d'explicar les causes de l'establiment de la Mancomunitat el 1914, relacionant les etapes i els seus tres presidents. Ha de consignar els àmbits en què es va desenvolupar i els resultats més rellevants (1 punt). En contrast amb la política inspirada per la Lliga Regionalista –entre d'altres aspectes, en el terreny educatiu o l'agrari–, caldrà explicar les línies mestres del règim autonòmic republicà liderat per Esquerra Republicana de Catalunya (1 punt). Finalment, s'ha de fer una breu reflexió sobre la supressió d'aquestes institucions fent esment a les polítiques anticatalanistes de la dictadura de Primo de Rivera i de la dictadura del general Franco (0,50 punts).

Exercici 3

Pregunta 1

a) Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) [0,25 punts], en concret tres articles publicats a la Col·lecció legislativa de l'exèrcit, provinent de la Llei de Jurisdiccions de 1906, que tracta de les ofenses a l'exèrcit i als símbols de la Pàtria [0,50 punts].

[0,75 punts]

b) Cal que l'alumnat situï el fragment durant el regnat d'Alfons XIII, en plena Restauració borbònica (1875-1931), o en la seva segona etapa.

[0,75 punts]

c) Cal que l'alumnat expliqui que la Llei de jurisdiccions fou aprovada per a defensa de l'estat de la Restauració borbònica de qualsevol ultratge als símbols representatius de la nació espanyola, així com de possibles ofenses a l'exèrcit.

[1 punt]

Pregunta 2

a) Cal que l'alumnat expliqui el sorgiment de la Lliga Regionalista arran del triomf de la candidatura dels quatre presidents en les eleccions generals de 1901, el protagonisme de Solidaritat Catalana, que parli d'un dels seus principals dirigents polítics, Enric Prat de la Riba, i de la seva obra on exposa la doctrina del catalanisme conservador, "Nacionalitat catalana" [1,5 punts]. En segon lloc, cal que l'alumnat es faci ressò de l'oposició a la Lliga Regionalista procedent del catalanisme d'esquerres i del republicanisme lerrouxista [1 punt].

[2,5 punts]

b) Cal que l'alumnat expliqui com sorgí la Mancomunitat de Catalunya, qui en van ser els promotors, quines aliances foren necessàries i en què va consistir. Així mateix, cal que es parli de l'obra de govern a través de les tres etapes: 1914-1917 [1,25 punts], 1917-1923 i 1923-1925, especificant les consecucions de les diferents polítiques impulsades a nivell cultural, agrari, d'infraestructures i de comunicacions, sanitari, entre d'altres, i dels seus respectius presidents, Enric Prat de la Riba, Josep Puig i Cadafalch i Alfons Sala i Argemí [1,25 punts].

[2,5 punts]

Exercici 3

Pregunta 1

a)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts) consistent en un fragment d'un document de tipus polític que conté queixes per la situació en què es troba Catalunya, presentat al rei Alfons XII el 1885 i el denominat Memorial de Greuges (0,75 punts).

b)

[0, 75 punts]

Cal que l'alumnat situï el Memorial de Greuges el 1885, en el context de la Restauració (1875-1931) i/o dins la primera etapa d'aquesta (1875-1898), i del catalanisme polític (0'75 punts).

c)

[1 punt]

Cal que l'alumne expliqui dues idees del conjunt present a la font, com ara la crítica al centralisme i la defensa de les regions; la necessitat d'enfortir la unitat d'Espanya a partir de l'expansió de la vida provincial; la queixa per la pèrdua de l'autogovern; la substitució d'aquest per sistemes administratius castellans o francesos; i la queixa per la manca de l'oficialitat de la llengua pròpia (1 punt).

Pregunta 2

a)

[2,50 punts]

Cal que l'alumnat expliqui què va ser el Memorial de Greuges i en destaqui el seu caràcter alhora reivindicatiu i de protesta per la manca d'atenció tant administrativa com política de la monarquia envers Catalunya; en demanda del respecte i la restitució de llibertats perdudes; i també de protesta contra mesures concretes del govern i de defensa del proteccionisme. S'ha de destacar l'autoria de Valentí Almirall i es valorarà que l'alumnat faci referència a fets com la fundació per aquest del Centre Català (1882) i l'anterior organització del I Congrés Catalanista (1881) (1,25 punts). L'alumnat hauria d'explicar igualment què foren les Bases de Manresa de 1892, en el marc de les actuacions de la Unió Catalanista i en tant que Constitució Regional Catalana que formulava un projecte autonomista, molt conservador i amb sufragi restringit. Cal que es diferenciï entre el Memorial -un document reivindicatiu que conté queixes generals i conjunturals- i les Bases -carta constitucional regional- (1,25 punts).

b)

[2,50 punts]

L'alumnat hauria d'explicar què va ser el "vigatanisme", la figura del bisbe Josep Torras i Bages i la seva obra principal, *La tradició catalana*, on definí un catalanisme de caire catòlic i conservador basat en la religió, la família i la propietat (1,25 punts); igualment hauria d'explicar qui va ser Valentí Almirall, la seva evolució des del federalisme fins al catalanisme progressista, el seu laïcisme i el seu principal llibre en relació amb el catalanisme, titulat precisament *Lo catalanisme,* publicat el 1886; així com actuacions com la reunió del Primer Congrés Catalanista (1880) i la creació del Centre Català (1882) (1,25 punts).

5. PAU 2023 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 3

Exercici 3

Pregunta 1

a)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts) consistent en document públic de caire polític, el Missatge a la Reina Regent de 1888 que conté una sèrie de peticions. (0'50 punts)

b)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font en el context del desenvolupament del catalanisme conservador en la dècada dels vuitanta del segle XIX i en tant que una de les primeres actuacions de la Lliga de Catalunya. (0'75 punts).

c)

[1 punt]

L'alumnat hauria d'enumerar i comentar tres de les reivindicacions contingudes en la font, referides a la demanda d'un Parlament i govern propis, del català en tant que llengua oficial, de l'ensenyament en llengua catalana i del nomenament de càrrecs de l'Estat en la persona de catalans (1 punt).

Pregunta 2

a)

[2,5 punts]

L'alumnat hauria de fer esment a dues de les diferències entre el catalanisme progressista federalista -amb el seu plantejament del reconeixement de la personalitat de Catalunya i els seus trets diferencials, la defensa del seu Dret específic i la intervenció a Espanya des de postures regeneracionistes i federalistes-, sent la figura més important del qual Valentí Almirall (1'25 punts) i el catalanisme d'arrel catòlica i conservadora, representat pel bisbe Torras i Bages amb el seu accent, no en el progressisme federalista, sinó en un catalanisme basat la família, la propietat i la religió, i la seva defensa de les tradicions com a fonament de l'esperit català. (1'25 punts).

b)

[2,5 punts]

L'alumnat hauria d'explicar i contextualitzar fets i realitzacions com la reunió del Primer Congrés Catalanista (1880), la fundació del Centre Català (1882) i el Memorial de Greuges (1885), així com el Missatge a la Reina Regent (1888), la campanya de defensa del Dret Civil català (1889) (1'25 punts); igualment, la fundació de la Unió Catalanista (1891) i les Bases de Manresa (1892) (1'25 punts).

6. PAU 2022 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la manera següent:

Pregunta 1

a)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0,25 punts) consistent en un fragment d'un document de caire juridicopolític, o jurídic, o polític, on es planteja un model d'organització política per a Catalunya dins l'Estat espanyol, les denominades Bases de Manresa (0,50 punts).

b)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï les Bases de Manresa de 1892 en el context de la Restauració (1875-1931) en la seva primera etapa (1875-1898 o 1875-1902) i del naixent catalanisme polític. (0,75 punts)

c)

[1 punt]

Cal que l'alumnat expliqui, sobre l'apartat *a* de la base primera, que el poder central de l'Estat tindrà cura de les relacions internacionals, els exèrcits, les relacions econòmiques amb l'exterior i la distribució del pressupost anual entre les regions en proporció amb la seva riquesa; que a la base tercera s'institueix l'oficialitat única del català al Principat, i que es podrà emprar en les relacions amb l'Estat; que a la base quarta tot tipus de càrrecs públics a Catalunya, inclosos els militars, hauran de ser exercits per catalans, siguin de naixença o naturalització; i que, a la setena, el poder legislatiu català estarà en mans de les Corts catalanes, escollides per caps de casa agrupats per professions i per propietaris utilitzant quan sigui possible les agrupacions gremials. Aquestes Corts es reuniran cada any en llocs diferents.

Cada explicació d'una base serà valorada amb 0,25 punts.

Pregunta 2

a)

[2,5 punts]

L'alumnat ha d'explicar què va ser el "vigatanisme", la figura del bisbe Torras i la seva obra principal, *La tradició catalana*, on definí un catalanisme de caire catòlic i conservador basat en la religió, la família i la propietat (1,25 punts); ha d'explicar igualment què va ser la Unió Catalanista el 1891, la seva realització fonamental –les Bases de Manresa de 1892– i quin tipus d'Estat proposaven (1,25 punts).

b)

[2,5 punts]

L'alumnat ha d'explicar qui va ser Valentí Almirall, la seva evolució des del federalisme fins al catalanisme progressista, el seu llibre principal –*Lo catalanisme*, 1886– i la reunió del Primer Congrés Catalanista (1,25 punts); ha d'explicar igualment què van ser el Centre Català (1882) i el Segon Congrés Catalanista (1883); el Memorial de Greuges de 1885 –els seus orígens, contingut i lliurament a Alfons XII– i la campanya en defensa del Dret Civil català de 1889 (1,25 punts).

Exercici 1

Pregunta 1

a)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) [0'25 punts] consistent en un fragment del llibre de Valentí Almirall *Lo Catalanisme*, publicat el 1886. (0'50 punts).

b)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat contextualitzi el text durant el període de la Restauració (1875-1931), o dins la seva primera etapa (1875-1898); i del catalanisme polític. [0,75 punts]

c)

[1 punt]

Cal que l'alumnat expliqui en primer lloc que l'Estat centralista no està disposat a concedir poder ni a les regions en general ni a la catalana en particular, i per això mateix cal destruir-lo i substituir-lo per un altre que parteixi d'uns principis diferents i basats en una relació entre iguals. [1 punt].

Pregunta 2

a)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat es refereixi tant al "vigatanisme" i a la figura del bisbe Torras i Bages, així com a la seva obra principal, *La tradició catalana*, on definí un catalanisme de caire catòlic i conservador basat en la religió, la família i la propietat [1,25 punts]; com a la figura i obra de Valentí Almirall, a la seva evolució des del federalisme fins al catalanisme progressista, al seu laïcisme i principal llibre en relació amb el catalanisme, titulat *Lo catalanisme*, publicat el 1886.[1,25 punts]

b)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui en primer lloc les actuacions del catalanisme progressista, el Primer Congrés Catalanista el 1880, la fundació del Centre Català el 1882 i les causes de la redacció i redacció del Memorial de Greuges (1885), així com la seva presentació a Madrid (1885) i a la campanya de defensa del Dret Civil Català de 1889. [1,25 punts]. També cal que expliqui la fundació de la Unió Catalanista el 1891 i la redacció de les Bases de Manresa el 1892, el contingut d'aquestes en tant que formulació d'un model d'Estat federal que concediria amplis poders a Catalunya en sentit autonòmic, compatible amb un sufragi restringit. Així com la posició del catalanisme davant la guerra de Cuba. [1'25 punts]

8. PAU 2021 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1

Exercici 1

Memorial de Greuges del 1885

Pregunta 1

a)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una font de tipus primari (contemporània dels fets) [0'25 punts], pública i de tipus polític, que consisteixen un fragment d'un document presentat al rei Alfons XII el 1885 que conté queixes per la situació en què es troba Catalunya, el denominat Memorial de Greuges. [0,50punts]

b)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï el Memorial de Greuges en l'any 1885, en el context de la Restauració (1875-1931), o dins la primera etapa de la Restauració (1875-1898) i del catalanisme polític. (No posar el catalanisme polític no restarà nota). [0'75 punts]

c)

[1 punt]

Cal que l'alumne expliqui dues de les idees del conjunt d'informació que ofereix la font, com ara la crítica al centralisme i la defensa de les regions, la necessitat d'enfortir la unitat d'Espanya a partir de l'expansió de la vida provincial, la queixa per la pèrdua de l'autogovern, la substitució de l'autogovern per sistemes administratius castellans o francesos, o la queixa per la manca d'oficialitat de la llengua pròpia. [1 punt]

Pregunta 2

a)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui el catalanisme progressista, la figura de Valentí Almirall, els seus orígens polítics i obra principal, "Lo Catalanisme", de 1886 [1'25 punts]; així com la seva actuació, incloent el I Congrés Catalanista i la fundació del Centre Català, i l'elaboració del Memorial de Greuges de 1885, que l'alumnat explicarà en els seus trets fonamentals. [1,25 punts].

b)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui el catalanisme conservador, explicant Torras i Bages, el seu pensament i fent esment a l'obra cabdal "La Tradició catalana" de 1892 i en general el vigatanisme [1'25 punts]; igualment, cal que expliqui els orígens de la Unió Catalanista, l'assemblea de 1892 i l'elaboració, aprovació i característiques de les Bases de Manresa, del mateix any. [1'25 punts].

9. PAU 2020 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3

Exercici 3

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la manera següent:
Pregunta 1.

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta. [0'75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0,25 punts) consistent en un document públic de caràcter juridicopolític, el Decret de creació de la Mancomunitat de Catalunya del 9 de gener de 1914 (0,5 punts).

b) Digueu quin és el context històric de la font. [0'75 punts]

Cal que l'alumnat contextualitzi el text en el període de la Restauració, en la seva segona etapa, després de 1898 (0'75 punts).

c) Deduïu l'estructura i les competències que tenia la Mancomunitat a partir de la informació que conté la font. [1 punt]

L'alumnat ha de deduir de la font la unió de les quatre diputacions catalanes que el Decret institueix per tal de conformar la Mancomunitat, l'assumpció dels serveis i funcions d'aquelles, així com el traspàs de la construcció de carretes provincials. Quant al Govern, es creen una presidència, una assemblea deliberant i un consell permanent (1 punt).

Pregunta 2

a) Expliqueu la vida política i els conflictes socials a Catalunya entre el 1901 i el 1914. Esmenteu els dirigents més destacats del catalanisme i del republicanisme durant aquest període. [2,5 punts]

L'alumnat hauria d'explicar els orígens i la fundació de la Lliga Regionalista el 1901 i el seu programa; l'evolució del republicanisme, amb les faccions federals i catalanistes. Cal també que expliqui els fets de 1905, la Solidaritat Catalana i la gran victòria electoral de 1907, així com el republicanisme radical (1,25 punts). Cal igualment que expliqui què van ser la Solidaritat Obrera i la Setmana Tràgica del 1909, així com que faci esment als líders polítics més destacats de l'època, com Prat de la Riba i Lerroux, entre d'altres (1,25 punts).

b) Expliqueu la creació, l'obra de govern i la desaparició de la Mancomunitat de Catalunya. [2,50 punts].

L'alumnat hauria de fer esment a la formulació del projecte per part de Prat de la Riba, a l'intent d'aprovació d'una llei Mancomunitats per Canalejas, a l'aprovació d'un decret en el mateix sentit per Dato, i a la final aprovació de la Mancomunitat de Catalunya el 1914. Hauria d'explicar igualment l'actuació de la Mancomunitat en l'àmbit de les obres públiques, la formació de funcionaris i tècnics, i la tasca educativa i de promoció cultural que portà a terme (1,50 punts). Cal igualment que faci esment als dos presidents Prat de la Riba i Puig i Cadafalch, a la redacció el 1918 de les Bases per a l'Autonomia de Catalunya; i les causes de la seva depuració i supressió final durant la dictadura de Primo de Rivera el 1925 (1 punt).

10. PAU 2020 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1

Opció A

Exercici 1

Pregunta 1
a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0,25 punts) consistent en un fragment d'un document de caire polític d la Unió Catalanista on es planteja un model d'organització política per a Catalunya dins l'Estat espanyol, les denominades Bases de Manresa (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situi les Bases de Manresa de 1892 en el context de la primera etapa de la Restauració (1875-1898) i del naixent catalanisme polític. (0,75 punts)

c) Expliqueu l'organització política per a Catalunya que conté la font. (1 punt)

Cal que l'alumnat comenti que a les Bases es distingeix entre les competències del "Poder Central" i del "Poder Regional", sent les primeres les relacions internacionals, les econòmiques, les militars i les de resolución dels conflictes interegionals, i les segones un parlament propi, les Corts Catalanes, els antecedents de les quals són les antigues medievals, formades no per sufragi censatari o universal sinó corporatiu, i tenint Catalunya una única llengua oficial, la catalana. (1 punt)

Pregunta 2
Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu els fets fonamentals del catalanisme durant la Restauració fins a les Bases de Manresa (1892) sense explicar aquestes últimes. (2'50 punts).

L'alumnat hauria de referir-se al catalanisme tant en el seu vessant més elitista com en el de caire més popular; hauria de diferenciar entre el catalanisme d'arrel federalista i els seus protagonistes més destacats, entre els que destaca Valentí Almirall, del d'arrels catòliques articulat entorn de la tradició vigatana amb la figura central del bisbe Torras i Bages; hauria d'incloure i emmarcar cronològicament fets com la fundació del Centre Català i l'impuls dels dos congressos catalanistes per part de Valentí Almirall (1'25 punts); hauria igualment de fer esment als projecte conservador de la Lliga de Catalunya, així com a la redacció i presentació del Memorial de Greuges, el Missatge a la Reina Regent i a la campanya per la defensa del Dret Civil català. També, a la campanya proteccionista duta a cap sota l'aixopluc del Centre Català. Igualment, a la fundació de la Unió Catalanista i aprovació de les Bases de Manresa, sense explicar-les. (1'25 punts).

b) Expliqueu els fets fonamentals del catalanisme des de les Bases de Manresa (1892) fins al 1901. (2'50 punts)

El redactat de l'alumnat hauria d'incloure l'explicació de què foren les Bases de Manresa, l'expansió del catalanisme per comarques, la
crida a la fi de la guerra de Cuba per part de la Unió Catalanista, l'impacte del Desastre de 1898 i l'esperó que significà per al moviment catalanista; l'experiència polaviejista i el Tancament de Caixes, amb la incorporació de destacats sectors econòmics i industrials a través Unió Regionalista i al seu projecte (1'25 punts); hauria igualment de fer referència al trencament de la Unió Catalanista, a l'aparició del Centre Nacional Català, a la formació de la Lliga Regionalista i a la candidatura dels quatre presidents i la seva victòria (1'25 punts)

Opció B

Exercici 1
L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75)
   Cal que l'alumnat identifiqui la font com una taula (0,25 punts) extreta del llibre de Manel RISQUES (dir.) *Història de la Catalunya Contemporània* on es reflexen els resultats de les eleccions legislatives del 16 de febrer de 1936 especificant les cinc circumscripcions catalanes de les dues grans candidatures (Front d'Esquerres i Front Català d'Ordre), amb expressió del tant per cent de vots i de diputats obtinguts per cada una d'elles (0'75 punts).
b) Digueu quin és el context històric de la font. (0'75 punts)
   Cal que l'alumnat situï les eleccions del 16 de febrer de 1936 durant la Segona República (1931-1936).
c) Comenteu les dades que conté la font fent esment a la relació entre percentatges de vots i escons obtinguts. [1 punt]
   Cal que l'alumnat destaqui en la seva resposta l'ampli marge d'avantatge en el nombre de vots obtinguts pel Front d'Esquerres a les dues circumscripcions de Barcelona, i , per contra, la distància menys gran a Lleida; cal que comenti igualment la diferència de nombre de diputats obtinguts, que no es correspon amb la proporcionalitat dels vots.

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu l'adveniment de la República a Catalunya, la Generalitat provisional, la seva actuació i el debat, aprovació i característiques de l'Estatut de 1932. (2'50 punts)
   L'alumnat hauria d'explicar les eleccions d'abril de 1931 a Catalunya, el paper del presdiente Macià, l'establiment de la Generalitat provisional i l'elaboració i aprovació de l'Estatut de Núria (1'25 punts); igualment hauria de caracteritzar i explicar l'Estatut de 1932, fent referència a la definició de Catalunya en tant que regió autònoma, amb dues llengües oficials, la creació del Parlament, del Tribunal de Cassació, les competències de la Generalitat sobre ordre públic i seguretat interior i la possibilitat de crear centres d'ensenyament propis, entre d'altres (1'25 punts).
b) Expliqueu les causes i desenvolupament dels Fets d'Octubre de 1934 i l'evolució de l'autonomia de Catalunya des d'aleshores fins al juliol de 1936.
   L'alumnat hauria d'explicar les causes, desenvolupament i conseqüències per a l'autonomia de Catalunya dels Fets d'Octubre de 1934 fent esment a victòria de les dretes en les eleccions espanyoles de novembre de 1933, al conflicte amb la Llei de Contractes de Conreu i a l'accès de ministres de la CEDA al govern central. (1'25 punts). Hauria d'explicar el desenvolupament dels Fets d'Octubre, la proclamació del president Companys, el sufocament dels Fets per l'exèrcit i la suspensió de l'Estatut, el processament i empresonament del govern i el posterior restabliment de l'Estatut i del govern arran de la victòria del Frente Popular i del Front d'Esquerres a les eleccions de febrer de 1936 (1'25 punts)

11. PAU 2019 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Exercici 1
L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una font de tipus primari (contemporània dels fets) [0'25 punts], pública i de tipus polític, que consisteix en un fragment d'un document presentat al rei Alfons XII el 1885 que conté queixes per la situació en què es troba Catalunya, el denominat Memorial de Greuges. [0,50 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï el Memorial de Greuges en l'any 1885, en el context de la Restauració (1875-1931), o dins la primera etapa de la Restauració (1875-1898) i del catalanisme polític. [0'75 punts]

c) Comenteu DUES de les idees contingudes a la font. [1 punt]

Cal que l'alumne expliqui dues de les idees del conjunt d'informació que ofereix la font, com ara la crítica al centralisme i la defensa de les regions, la necessitat d'enfortir la unitat d'Espanya a partir de l'expansió de la vida provincial, la queixa per la pèrdua de l'autogovern, la substitució de l'autogovern per sistemes administratius castellans o francesos, o la queixa per la manca d'oficialitat de la llengua pròpia. [1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu què va ser el Memorial de Greuges, què deia i qui el va redactar. Expliqueu raonadament quines diferències hi ha entre el Memorial de Greuges i les Bases de Manresa, i comenteu també què van ser les Bases, què s'hi proposava i qui les va promoure. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui què va ser el Memorial de Greuges destacant el seu caràcter alhora reivindicatiu i de protesta per la manca d'atenció, tant administrativa com política, de la monarquia envers Catalunya. També cal que expliqui que demandava el respecte i la restitució de les llibertats de Catalunya perdudes, que era una protesta contra mesures concretes del govern i que significava una defensa del proteccionisme. S'ha de destacar l'autoria de Valentí Almirall i s'ha de valorar que l'alumnat faci referència a fets com la fundació d'Almirall del Centre Català (1882) i l'anterior organització del I Congrés Catalanista (1881) [1'25 punts]. L'alumnat haurà d'explicar què foren les Bases de Manresa de 1892, en el marc de les actuacions de la Unió Catalanista i que foren una Constitució Regional Catalana que formulava un projecte autonomista, molt conservador i amb sufragi restringit. Cal que es diferenciï entre el Memorial, un document reivindicatiu que conté queixes general i conjunturals, i les Bases, una carta constitucional regional. [1,25 punts]

b) Expliqueu els dos grans corrents del catalanisme durant la Restauració i les figures del bisbe Torras i Bages i de Valentí Almirall. [2,5 punts]

L'alumnat hauria d'explicar què va ser el "vigatanisme", la figura del bisbe Torras i Bages i la seva obra principal, *La tradició catalana*, en què definí un catalanisme de caire catòlic i conservador basat en la religió, la família i la propietat [1,25 punts]. Igualment, hauria d'explicar qui va ser Valentí Almirall, la seva evolució des del federalisme fins al catalanisme progressista, el seu laïcisme i el seu principal llibre en relació amb el catalanisme, titulat, precisament, *Lo catalanisme* i que es va publicar el 1886. [1,25 punts]

12. PAU 2019 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1.

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1.

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta. [0'75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts) pública i política consistent en un fragment del llibre de Valentí Almirall *Lo Catalanisme*, publicat el 1886 (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de la font. [0'75 punts]

Cal que l'alumnat contextualitzi el text durant el període de la Restauració, en la seva primera etapa (1875-1898) o dins la Restauració (1875-1931) i en tant que una de les primeres manifestacions del catalanisme polític (0'75 punts).

c) Comenteu DUES de les idees que conté la font. [1 punt]

Cal que l'alumnat comenti dues de les idees que apareixen al text, com la necessitat de substituir la subjecció de la regió per llaços d'afecte; l'endarreriment en el qual l'autor pensa es troba Catalunya, que es manifesta a nivell de caràcter, intel·lectual i moral; i la crítica a l'organització de l'Estat espanyol, que considera no permetrà l'avenç de les regions; i la necessitat de substituir aquesta organització per una altra basada en fonaments diferents [1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu el catalanisme catòlic conservador i esmenteu-ne el representant principal. Expliqueu també DOS dels fets principals del catalanisme fins al 1898.. [2'5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui el catalanisme d'arrel catòlica i conservadora i el seu accent en un catalanisme basat la família, la propietat i la religió, de defensa de les tradicions com a fonament de l'esperit català. Cal que expliqui la figura del bisbe de Vic Josep Torras i Bages i el seu llibre principal, *La Tradició catalana*, de 1892 (1'25 punts). Cal igualment que expliqui dos dels fets principals del catalanisme, d'entre el Primer Congrés Catalanista (1880), el Centre Català (1882), el Memorial de Greuges (1885), el Missatge a la Reina Regent (1888), la campanya de defensa del Dret Civil català (1889), la fundació de la Unió Catalanista (1891) o les Bases de Manresa (1892), entre d'altres, contextualitzant-los i fent referència a alguns de llurs protagonistes principals (1'25 punts).

b) Expliqueu raonadament DUES de les causes del sorgiment del moviment catalanista durant el segle XIX. [2'5 punts]

Cal que l'alumnat faci referència a dues d'entre les següents: l'evolució econòmica diferenciada i l'impacte de les polítiques econòmiques estatals; la influencia del carlisme; l'evolució social diferenciada; la influència del moviment literari-cultural, de represa dels sentiments regionalistes, amb exponents com el grup La Renaixença i altres, així com d'un catalanisme d'arrel popular; el moviment polític que sorgeix de la mà del republicanisme federalista, amb figures com Francesc Pi i Margall i Valentí Almirall, que derivarà cap al catalanisme progressista; la mixtura de la renaixença cultural amb el pensament catòlic en determinats sectors de l'Església de Catalunya. (2'50 punts).

13. PAU 2018 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Exercici 1

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una font de tipus primari (contemporània dels fets) consistent en un fragment d'un document públic de caire polític (0,25 punts) on es planteja un model d'organització política per a Catalunya dins l'Estat espanyol, les denominades Bases de Manresa. (0,50 punts)

b) Digueu quin és el context històric de la font. [0,75 punts]
Cal que l'alumnat situï les Bases de Manresa, de 1892, dins la primera etapa de la Restauració (1875-1898) i el catalanisme polític. (0,75 punts)

c) Expliqueu la proposta d'organització política per a Catalunya que conté la font. [1 punt]

Cal que l'alumnat dedueixi de la font una organització política a Catalunya basada en una Constitució regional pròpia, amb poder legislatiu per a un parlament propi, les Corts Catalanes, els antecedents de les quals són les antigues medievals, formades no per sufragi censatari o universal sinó corporatiu, i amb una única llengua oficial, la catalana. (1 punt)

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu els orígens i les característiques principals dels diferents corrents ideològics i polítics del catalanisme durant la Restauració fins al 1901. [2,5 punts]

L'alumnat hauria de redactar un text on emmarqui cronològicament els orígens culturals del catalanisme a partir de la Renaixença, tant en el vessant més elitista com en el de caire més popular; posteriorment, hauria de diferenciar entre el catalanisme d'arrel federalista i els seus protagonistes més destacats —entre els quals destaca Valentí Almirall (*Lo Catalanisme,* 1886)— i el d'arrels catòliques, articulat entorn de la tradició vigatana amb la figura central del futur bisbe Torras i Bages (*La tradició catalana*, 1892) (1,25 punts); hauria igualment de fer esment al projecte conservador de la Lliga de Catalunya de 1887, així com al de la Unió Catalanista de 1891, amb la seva polèmica interna entre partidaris i no partidaris de l'acció política; finalment, hauria de fer referència a la incorporació de destacats sectors econòmics i industrials a través d'Unió Regionalista i el seu projecte; al projecte del Centre Nacional Català i a la confluència d'ambdós el 1901 en la Lliga Regionalista. (1,25 punts)

b) Expliqueu els fets principals del catalanisme des de l'inici de la Restauració fins al 1901. [2,5 punts]

La redacció de l'alumnat hauria d'incloure i emmarcar cronològicament fets com la fundació del Centre Català de 1882 i l'impuls dels congressos catalanistes per part de Valentí Almirall, així com la redacció i presentació del Memorial de Greuges de 1885; hauria de fer igualment referència al Missatge a la Reina Regent de 1888 i a la

Campanya per la Defensa del Dret Civil Català de 1889, a la fundació de la Unió Catalanista el 1891, al Centre Nacional Català i a les Bases de Manresa de 1892 (1,25 punts). També hauria de destacar l'impacte del Desastre de 1898 i l'esperó que significà per al moviment catalanista, fent referència a la formació de la Unió Regionalista de 1899, al Centre Nacional Català, a la candidatura dels quatre presidents i la seva victòria, i a la formació de la Lliga Regionalista el 1901. (1,25 punts)

14. PAU 2017 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1
a) Descriviu el contingut de la font i digueu de què tracta. [0'75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com de tipus primari (contemporània dels fets) (0,25 punts) consistent en un fragment d'un document de caire polític on es planteja un model d'organització política per a Catalunya dins de l'Estat espanyol, les denominades Bases de Manresa de 1892. (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. [0'75 punts]

Cal que l'alumnat situï les Bases de Manresa de 1892 en el context del període de la Restauració i del catalanisme polític. (0,75 punts).

c) Expliqueu l'organització política per a Catalunya que conté la font. [1 punt]

Cal que l'alumnat expliqui que el text proposa que la Constitució regional catalana mantindrà la legislació antiga referida als drets i llibertats dels catalans; que la llengua catalana serà l'única oficial i que el poder legislatiu residirà en les Corts catalanes, escollides per sufragi corporatiu o professional, amb una base electoral de caps de casa (1 punt).

Pregunta 2

Contesteu només UNA de les dues qüestions següents:
a) Expliqueu els orígens i les característiques principals dels diferents corrents ideològics i polítics del catalanisme fins al 1901. [2'50 punts]

L'alumnat hauria d'explicar els orígens dels dos grans corrents del catalanisme, el "vigatanisme", amb la figura principal del bisbe Torras i la seva obra *La tradició catalana*, i les seves característiques –un catalanisme de caire catòlic i conservador basat en la religió, la família i la propietat (1,25 punts); així com els orígens i característiques de la tendència de caire més progressista i democràtica, encapçalada per Valentí Almirall, i el seu llibre principal *Lo catalanisme*, entre d'altres (1,25 punts).

b) Expliqueu els fets principals del catalanisme polític des del 1880 fins al 1901. [2'50 punts]

L'alumnat hauria d'explicar la reunió del Primer Congrés Catalanista (1880); la creació del Centre Català (1882); el Memorial de Greuges (1885) –els seus orígens, contingut i lliurament a Alfons XII (1,25 punts); la campanya en defensa del Dret Civil català de 1889; la formació de la Unió Catalanista el 1891 i la seva realització fonamental –les Bases de Manresa de 1892– explicant quin tipus d'Estat proposaven; així com altres actuacions, com el missatge de solidaritat amb el cònsol grec de 1897 i el Missatge a la Reina Regent (1,25 punts).

15. PAU 2017 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Exercici 1

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0,25 punts) consistent en un text que forma part del llibre *La tradició catalana*, de 1892, que tracta del catalanisme conservador i del qual és autor el bisbe de Vic Josep Torras i Bages (0,50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de la font. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font durant la primera etapa de la Restauració (1875-1898) durant la qual, a Catalunya, prengué embranzida el catalanisme (0,75 punts).

c) Expliqueu DUES de les idees que conté la font. [1 punt]

L'alumnat ha d'explicar-ne dues d'entre les que apareixen, que són: "que l'esperit humà és essencialment cristià"; que la religió cristiana és "la religió universal de la humanitat destinada a regnar en totes les races"; que l'Església pot ser regionalista; que ho és per ser "eterna"; i que els Estats són contingents, mentre que les nacions no (1 punt).

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu els dos grans corrents del catalanisme durant la Restauració i les figures del bisbe Torras i Bages i de Valentí Almirall. Expliqueu també els fets principals del catalanisme fins al lliurament del Memorial de Greuges, sense explicar aquest darrer fet. [2,5 punts]

L'alumnat hauria d'explicar què va ser el "vigatanisme", la figura del bisbe Torras i Bages i la seva obra principal, *La tradició catalana*, on definí un catalanisme de caire catòlic i conservador basat en la religió, la família i la propietat; igualment hauria d'explicar qui va ser Valentí Almirall, la seva evolució des del federalisme fins al catalanisme progressista, i el seu principal llibre *Lo catalanisme*, de 1886; així com actuacions com la reunió del Primer Congrés Catalanista (1880) i la creació del Centre Català (1882) (2,50 punts).

b) Expliqueu els fets principals del catalanisme començant pel lliurament del Memorial de Greuges i fins al 1900. [2,5 punts]

L'alumnat hauria d'explicar el Memorial de Greuges (1885), els seus orígens, contingut i lliurament al rei Alfons XII; la campanya en defensa del Dret Civil català de 1889 (1,25 punts); la formació de la Unió Catalanista i la seva realització fonamental, les Bases de Manresa de 1892, explicant quin tipus d'Estat proposava, així com altres actuacions com el Missatge de la Reina Regent de 1888 (1,25 punts).

16. PAU 2017 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1

Pregunta 1

a) [0,75 punts]
Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) [0,25 punts] que consisteix en un fragment del llibre d'Enric Prat de la Riba *La nacionalitat catalana,* del 1906, referit al catalanisme polític [0,50 punts].

b) [0,75 punts]
Cal que l'alumnat situï la font durant el període de la Restauració, en la seva segona etapa, després del 1898.

c) [1 punt]
Cal que l'alumnat expliqui dues de les idees següents: que ser pàtria o nació és tenir una llengua, una concepció jurídica i un sentit de l'art propis, i també tenir esperit, caràcter i pensament nacionals; que l'existència de la nació és un fet natural, tal com l'existència de l'home, independentment que els seus drets li siguin reconeguts; que cada nacionalitat ha de poder tenir el seu estat, i que es reivindica un estat català en unió federal amb els estats de les altres nacionalitats d'Espanya.

Pregunta 2

a) [2,50 punts]
L'alumnat hauria d'explicar què va ser el polaviejisme, la fundació de la Unió Regionalista, de la Unió Catalanista i de la Lliga Regionalista (1901); i el paper d'Enric Prat de la Riba [1,25 punts]; el triomf de la candidatura dels quatre presidents, i què va ser la Solidaritat Catalana, i el seu final [1,25 punts].

b) [2,50 punts]
L'alumnat hauria d'explicar els orígens de la Mancomunitat en relació amb la proposta de Prat de la Riba com a president de la Diputació Provincial de Barcelona, la recepció favorable de Canalejas i, finalment, el decret del 1913 del govern de Dato que permetia a les diputacions unificar serveis i recursos; quines competències tingué [1,25 punts]; l'obra que desenvolupà, i quan i com fou suprimida [1,25 punts].

17. PAU 2016 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la manera següent:

Pregunta 1
a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0,25 punts) consistent en un fragment d'un document de caire jurídic on es planteja un model d'organització política per a Catalunya dins l'Estat espanyol, les denominades Bases de Manresa (0,50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat situï les Bases de Manresa de 1892 en el context de la Restauració en la seva primera etapa (1875-1898) i del naixent catalanisme polític. (0,75 punts)

c) Expliqueu breument el contingut de les bases següents: apartat *a* de la base primera, base tercera, base quarta, base sisena i base setena. (1 punt)

Cal que l'alumnat expliqui sobre l'apartat *a* de la base primera que el poder central de l'Estat tindrà cura de les relacions internacionals; que a la base tercera s'institueix l'oficialitat única del català al Principat, i que es podrà emprar en les relacions amb l'Estat; que a la base quarta tot tipus de càrrecs públics a Catalunya, inclosos els militars, hauran de ser exercits per catalans, siguin de naixença o naturalització; que a la sisena totes les atribucions de govern intern del Principat seran exercits pels poders catalans, inclosa l'encunyació de moneda; que a la setena el poder legislatiu català estarà en mans de les Corts catalanes, escollides per caps de casa agrupats per professions i agrupacions gremials.

Pregunta 2

Contesteu només UNA de les dues qüestions:

a) Expliqueu el catalanisme conservador i la figura del bisbe Torras i Bages. Expliqueu què van ser la Unió Catalanista i les Bases de Manresa.
[2,5 punts]

L'alumnat hauria d'explicar què va ser el "vigatanisme", la figura del bisbe Torras i la seva obra principal, *La tradició catalana*, on definí un catalanisme de caire catòlic i conservador basat en la religió, la família i la propietat (1,25 punts); hauria d'explicar què va ser la Unió Catalanista el 1891; i la seva realització fonamental –les Bases de Manresa de 1892– i quin tipus d'Estat proposaven (1,25 punts).

b) Expliqueu qui va ser Valentí Almirall i el tipus de catalanisme que defensava. Expliqueu què van ser el Centre Català, el Memorial de Greuges i la campanya de defensa del Dret Civil català.
[2,5 punts]

L'alumnat hauria d'explicar qui va ser Valentí Almirall, la seva evolució des del federalisme fins al catalanisme progressista, el seu llibre principal (*Lo catalanisme*, 1886) i la reunió del Primer Congrés Catalanista (1,25 punts); hauria d'explicar què van ser el Centre Català (1882); el Memorial de Greuges de 1885 –els seus orígens, contingut i lliurament a Alfons XII– i la campanya en defensa del Dret Civil català de 1889 (1,25 punts).

18. PAU 2015 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la manera següent:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) [0,25 punts], consistent en un text públic de caràcter juridicopolític, el Reial decret de 20 de març de 1925 de supressió de la Mancomunitat de Catalunya. [0,50 punts]

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font durant la Dictadura del general Primo de Rivera (1923-1930). [0,75 punts]

c) Expliqueu el contingut de la font. [1 punt]

Cal que l'alumnat expliqui que el Reial decret ordena la supressió de la Mancomunitat; que transitòriament els serveis mancomunats seran dirigits pel Consell Permanent de la mateixa Mancomunitat; i que cada una de les quatre diputacions provincials decidirà si alguns dels serveis mancomunats han de continuar sent-ho o no. [1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu què va ser la Mancomunitat de Catalunya, com es va crear, l'obra que desenvolupà i com acabà. [2,50 punts]

L'alumnat hauria d'explicar els orígens de la Mancomunitat en relació amb la proposta de Prat de la Riba, president de la Diputació Provincial de Barcelona, i amb el fet que el 1913 el govern de Dato aprovés finalment un decret que permetia a les diputacions unificar serveis i recursos. També que Catalunya fou l'únic territori on es creà una mancomunitat de diputacions i quines competències tingué l'organisme en qüestió [1,25 punts]. Igualment hauria d'explicar l'obra desenvolupada per la Mancomunitat i quan i com fou suprimida. [1,25 punts]

b) Expliqueu el període de la Dictadura de Primo de Rivera i les repercussions que va tenir per a Catalunya. [2,50 punts]

L'alumnat hauria d'explicar les causes de l'adveniment de la Dictadura; les polítiques que aplicà envers el Protectorat marroquí, amb el desembarcament d'Alhucemas; el seu foment de les obres públiques; les reformes polítiques que impulsà i la Unión Patriótica; la repressió política i sindical que exercí; i l'oposició que tingué per part de republicans, intel·lectuals, anarcosindicalistes i catalanistes [1,25 punts]. Igualment hauria d'explicar el canvi que experimentà el dictador envers la qüestió catalana, la supressió de la Mancomunitat i la política repressiva que implementà envers la

llengua, els símbols i manifestacions del catalanisme. Finalment hauria d'explicar les causes de la dimissió del dictador. [1,25 punts]

19. PAU 2015 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la manera següent:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) consistent en un document públic de caire polític, en concret un escrit o memorial [0,25 punts] que es presenta al rei Alfons XII i on es recullen tota una sèrie de queixes sobre la situació politicoadministrativa, lingüística i legal de Catalunya. [0,50 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï el Memorial de 1885, en el regnat d'Alfons XII, dins del període de la Restauració i com a part de les reivindicacions catalanistes. [0,75 punts]

c) Expliqueu DOS dels greuges que conté la font. [1 punt]

L'explicació de l'alumnat hauria de referir-se a dues d'entre les següents: la creació d'un "sistema regional" o poder a les regions; que la llengua catalana es pugui ensenyar i utilitzar oficialment; i que es protegeixi la indústria catalana. [1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu raonadament DUES diferències entre els dos tipus de catalanisme que es donaren a Catalunya entre el 1876 i el 1898. Esmenteu un representant de cada un i les obres doctrinals que redactaren. [2,50 punts]

Cal que l'alumnat faci esment a dos trets diferencials entre el catalanisme conservador de Torras i Bages i el vigatanisme, i el progressista de Valentí Almirall i d'altres. Diferències com el mateix extremat conservadorisme-catolicisme del primer enfront del democratisme, federalisme i major èmfasi en el reformisme social del segon [1,25 punts]; cal que faci també esment a dos dels seus representants i llurs obres cabdals, com poden ser "La Tradició Catalana", de 1892, i "Lo Catalanisme", de 1886. [1,25 punts]

b) Expliqueu els fets mes importants del catalanisme durant la Restauració fins a l'aprovació de les Bases de Manresa, i expliqueu-les. [2,50 punts]

Cal que l'alumnat expliqui la reunió del Primer Congrès Catalanista, de 1880, la fundació del Centre Català, de 1882, el Memorial de Greuges, de 1885 [1,25 punts]; la campanya en defensa del Dret Civil català de 1889, la formació de la Unió Catalanista i l'aprovació de les Bases de Manresa, de 1892. [1,25 punts]

20. PAU 2014 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1
a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una imatge o fotografia de dos segells, o com dos segells (0'25 punts) de la Unió Catalanista, un de l'any 1900 i l'altre de 1901. (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situï els segells o la imatge o fotografia dels segells en el tombant de segle, per una banda després de la desfeta de 1898 i per l'altra i principal en tant que representació de la Unió Catalanista, creada deu anys abans, el 1891 en tant que hereva de "La Renaixença" i d'altres grups catalanistes (0'75 punts)

c) Comenteu el contingut de la font (1 punt)

Cal que l'alumnat descrigui els segells, assenyalant en el primer l'escut de Catalunya i la imatge d'un Sant Jordi, símbols catalanistes els dos; i, en el segon, els quatre dits tacats de sang conformant l'escut de Catalunya, en tant que símbol (1 punt).

Pregunta 2

Contesteu només UNA de les dues qüestions:

a) Expliqueu el catalanisme conservador al segle XIX, destacant la figura del bisbe Torras i Bages. Expliqueu què van ser la Unió Catalanista i les Bases de Manresa. (2'50 punts).

L'alumnat hauria d'explicar el catalanisme conservador, explicant Torras i Bages, el seu pensament i fent esment a l'obra cabdal "La Tradició catalana" de 1892 obra i en general el vigatanisme (1'25 punts); igualment, cal que expliqui els orígens de la Unió Catalanista, l'assemblea de 1892 i l'elaboració, aprovació i característiques de les Bases de Manresa, del mateix any. (1'25 punts).

b) Expliqueu el catalanisme progressista al segle XIX destacant la figura de Valentí Almirall i explicant algunes de les seves actuacions fins a l'entrega del Memorial de Greuges, explicant-lo. (2'50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui el catalanisme progressista, la figura de Valentí Almirall, els seus orígens polítics i obra principal, "Lo Catalanisme", de 1886 (1'25 punts); així com la seva actuació, incloent el I Congrés Catalanista i la fundació del Centre Català, i l'elaboració del Memorial de Greuges de 1885, que l'alumnat explicarà en els seus trets fonamentals. (1'25 punts).

21. PAU 2013 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1

Pregunta 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts).

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts) consistent en document públic de caire polític, el Missatge a la Reina Regent de 1888 que conté una sèrie de peticions. (0'50 punts)

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situï el Missatge amb la presència de la Reina Regent a l'Exposició Universal de Barcelona del 1888, en el context del desenvolupament del catalanisme conservador en la dècada dels vuitanta del segle XIX i en tant que una de les primeres actuacions de la Lliga de Catalunya. (0'75 punts).

c) Expliqueu breument TRES de les peticions que conté la font. (1 punt)

L'alumnat haurà d'explicar tres de les reivindicacions, que estan referides a la demanda d'un Parlament i govern propis, el català en tant que llengua oficial, l'ensenyament en llengua catalana i nomenament de càrrecs de l'Estat en la persona de catalans (1 punt).

Pregunta 2

Contesteu només UNA de les dues qüestions:

a) Raoneu DUES de les diferències entre el catalanisme conservador i el catalanisme progressista fins al 1898, i esmenteu-ne alguns dels seus dirigents. (2'50 punts)

L'alumnat hauria de fer esment a dues de les diferències entre el catalanisme progressista federalista -amb el seu plantejament del reconeixement de la personalitat de Catalunya i els seus trets diferencials, la defensa del seu dret específic i la intervenció a Espanya des de postures regeneracionistes i federalistes-, sent la figura més important del qual Valentí Almirall (1'25 punts) i el catalanisme d'arrel catòlica i conservadora representat pel bisbe Torras i Bages amb el seu accent, no en el progressisme federalista, sinó en un catalanisme basat la família, la propietat i la religió, i la seva defensa de les tradicions com a fonament de l'esperit català. (1'25 punts).

b) Expliqueu els principals fets i realitzacions del catalanisme polític en el període de la Restauració (1875-1898) (2'50 punts).

L'alumnat hauria d'explicar i contextualitzar fets i realitzacions com la reunió del Primer Congrés Catalanista (1880), la fundació del Centre Català (1882) i el Memorial de Greuges (1885), així com el Missatge a la Reina Regent (1888), la campanya de defensa del Dret Civil català (1889) (1'25 punts); igualment, la fundació de la Unió Catalanista (1891) i les Bases de Manresa (1892) (1'25 punts).

22. PAU 2013 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts).

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts) consistent en un text, de caràcter públic i polític-religiós, o polític, extret del llibre del bisbe de Vic Josep Torras i Bages *La tradició catalana. Estudi del valor ètic i racional del regionalisme català* publicat el 1892. (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situï el text en el període la Restauració, a Catalunya, i com a part primordial del moviment catalanista conservador conegut com vigatanisme. (0'75 punts)

c) Expliqueu la idea principal continguda en la font (1 punt).

Cal que l'alumnat expliqui com per a Torras la religió catòlica és l'autèntica vertebradora del regionalisme, ja que l'amor a la terra només adquireix consistència a través de la religió. D'altra manera, s'esvaeix per qüestions mundanes, com el luxe o els plaers. Qualsevol versió de l'alumnat que expliqui la supremacia de la religió en el regionalisme ha de ser valorada de la mateixa manera. (1 punt)

Pregunta 2
Contesteu només UNA de les dues qüestions:

a) Expliqueu el catalanisme catòlic conservador, el seu principal personatge i dos dels fets principals del catalanisme en general fins al 1898. (2'50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui el catalanisme d'arrel catòlica i conservadora i el seu accent en un catalanisme basat la família, la propietat i la religió, de defensa de les tradicions com a fonament de l'esperit català. Cal que expliqui la figura del bisbe de Vic Josep Torras i Bages i el seu llibre principal, *La Tradició catalana*, de 1892 (1'25 punt). Cal igualment que expliqui dos dels fets principals del catalanisme, d'entre el Primer Congrés Catalanista (1880), la Constitució per a l'Estat Català (1883), el Memorial de Greuges (1885), el Missatge a la Reina Regent (1888), la campanya de defensa del Dret Civil català (1889), la fundació de la Unió Catalanista (1891) o les Bases de Manresa (1892), contextualitzant-los i fent referència a alguns de llurs protagonistes principals (1'25 punts).

b) Expliqueu raonadament DUES de les causes del sorgiment del moviment catalanista durant el segle XIX. (2'50 punts)

Cal que l'alumnat faci referència a dues d'aquestes: La influència del moviment literari-cultural, de represa dels sentiments regionalistes, amb exponents com el grup La Renaixença i altres, així com d'un catalanisme d'arrel popular; el moviment polític que sorgeix de la mà del republicanisme federalista, amb figures com Francesc Pi i Margall, Valentí Almirall i Vallès i Ribot i derivarà cap al catalanisme progressista; la mixtura de la renaixença cultural amb el pensament catòlic en determinats sectors de l'Església de Catalunya. (2'50 punts).

23. PAU 2012 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts) consistent en un fragment d'un document públic de caràcter polític que va ser adreçat a Jordi I Rei de Grècia el març 1897. (0'50 punts)

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0, 75 punts)

Cal que l'alumnat situï el Missatge dels Catalans al rei Jordi I de Grècia en el context de la Restauració, de les accions i reivindicacions catalanistes i en tant que una de les accions del catalanisme polític situada després de la redacció de les Bases de Manresa i abans de la creació de la Lliga Regionalista. (0'75 punts)

c) Comenteu DUES de les idees que conté la font. (1 punt)

Cal que l'alumne comenti dues de les idees que inclou la font, tals i com la referència a les arrels gregues de "la raça catalana"; l'empremta grega sobre la cultura catalana arran de la fundació d'Empúries; les relacions històriques entre Catalunya i la Grècia sotmesa als turcs; les èpoques d'enfrontament entre catalans i grecs; i, sobretot, l'admiració dels catalans pel Rei arran de la seva acció en favor de Creta. (1 punt)

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions:

a) Expliqueu l'evolució del catalanisme polític durant la Restauració i fins al Memorial de Greuges (1885), explicant què va ser i la seva importància, així com la figura de Valentí Almirall. (2'50 punts)

L'alumnat hauria d'explicar els antecedents del regionalisme federalista i, després, la figura de Valentí Almirall, explicant qui era i què escriví i fent esment al Primer Congrés Catalanista (1880), a la fundació del Centre Català el 1882 (1,25 punts); i al procés que portà a la redacció del Memorial de Greuges, a qui s'adreçà; el seu caràcter alhora reivindicatiu i de protesta per la manca d'atenció tant administrativa com política de la monarquia envers Catalunya, en demanda del respecte i restitució de llibertats perdudes i també de protesta contra mesures concretes del govern i de defensa del proteccionisme (1,25 punts)

b) Expliqueu les característiques principals i els fets més rellevants del catalanisme polític des del Memorial de Greuges (sense explicar-lo) fins al 1901. (2'50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui què va ser Missatge a la Reina Regent de 1888 i la campanya de defensa del Dret Civil Català de 1889; l'obra del bisbe Torras i Bages "La Tradició Catalana" de 1892, la fundació de la Unió Catalanista el 1891 i la redacció de les Bases de Manresa el 1892, destacant el contingut d'aquestes en tant que formulació d'un model d'Estat federal que concediria amplis poders a Catalunya en sentit autonòmic, compatible amb un sufragi restringit (1'50 punts); caldrà també que expliqui l'oposició del catalanisme a la guerra de Cuba, el tancament de caixes, l'escissió de la Unió Catalanista i la creació de la Lliga Regionalista el 1901 (1 punt)

24. PAU 2012 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Exercici 1.

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1.

a) Descriviu de quin tipus de font es tracta i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una primària (contemporània dels fets) (0,25 punts) en concret un document de tipus públic i polític, el denominat "Programa del Tívoli" del 14 de maig de 1907, programa electoral de la Solidaritat Catalana. (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat contextualitzi les dades que proporciona la font en el període de la denominada Crisi de la Restauració, a Catalunya, enmig de les tensions provocades per la llei de jurisdiccions, davant la qual es va formar una gran coalició electoral, la Solidaritat Catalana, de la qual el text és part del programa per les eleccions del 1907, que van ser guanyades per aquesta coalició

c) Expliqueu el significat de les frases: *Davant de l'amenaça d' una violació legislativa del dret públic modern (…), dels drets constitucionals, perpetrada a Barcelona* i *Els qui només com a defensa de la justícia l'havien concebuda de manifestació contra la hostilitat a un projecte de llei, el de les jurisdiccions*. (1 punt)

Cal que l'alumnat relacioni la primera frase amb els fets que portaren al plantejament de la llei de jurisdiccions (0,50 punts) i la segona amb les raons que segons la font assisteix als oponents a l'esmentada llei. (0,50 punts)

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues opcions:

a) Expliqueu l'evolució política a Catalunya entre 1901 i 1911, fent esment al catalanisme polític, al republicanisme, l'associacionisme obrer i a la Setmana Tràgica. (2'50 punts)

La resposta de l'alumnat ha d'incloure una explicació de la formació de la Lliga Regionalista (1901), el seu programa i la figura de Prat de la Riba; de la Unió Federal Nacionalista Republicana; i del Partido Radical, explicant el seu programa i la figura de Lerroux (1,25 punts); cal també que expliqui la vaga de 1902 i què va ser la Solidaritat Obrera, així com els fets del "¡Cu-cut!", la llei de Jurisdicciones, la Solidaritat Catalana i les causes, desenvolupament i conseqüències de la dita Setmana Tràgica (1909) (1, 25 punts)

b) Expliqueu què va ser la Mancomunitat de Catalunya, la seva creació, l'obra que desenvolupà i quan i com acabà. (2'50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui la proposta de Prat de la Riba en tant que president de la Diputació Provincial de Barcelona i com el 1913 el govern Dato aprovà finalment un decret que permetia unificar serveis i recursos a les diputacions; com Catalunya fou l'únic territori on es crea una mancomunitat de diputacions, quines competències tingué l'organisme; quins foren els seus dos presidents (1,25 punts) quina obra desenvolupà i quan i com fou suprimida (1,25 punts)

25. PAU 2012 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1.

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts) consistent en un document públic de caràcter polític on es descriuen algunes de les bases del programa de la UFNR. (0'50 punts)

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat contextualitzi el text el 1910, en el procés d'agrupació de les forces republicanes catalanistes que porta a la unió dels republicans catalanistes amb els federals després de la Setmana Tràgica (0'75 punts).

c) Expliqueu aquests dos fragments del text (1 punt):

-*L'Unió es proposa treballar pel reconeixement de la nacionalitat catalana*
Cal que l'alumnat expliqui la referència a l'aconseguiment del reconeixement de la nacionalitat de Catalunya(0'50 punts)

-*L'Unió Federal, continuant l'obra social d'en Pi i Margall incorpora al seu credo (…) la creació d'institucions públiques protectores del treballador, reforma de les lleis civils per la humanització del contracte de treball, assegurança de les classes proletàries en quant als accidents, malalties, vellesa i atur forçós.*
Cal que l'alumnat expliqui l'accent que fa el programa en millores de tipus socials, explicant què significa cada una. (0'50 punts)

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions:

a) Expliqueu l'evolució de la vida política a Catalunya entre 1898 i l'esclat de la Setmana Tràgica (1909) i expliqueu aquest esdeveniment. (2'50 punts)

El redactat de l'alumnat s'hauria de referir a l'impacte del 1898 a Catalunya, a la col·laboració i posterior ruptura amb el govern regeneracionista de Silvela i el general Polavieja així com al Tancament de Caixes; s'hauria de referir igualment a la creació del Centre Nacional Català, a la Unió Regionalista i, sobretot, a la Lliga Regionalista, explicar la seva composició social, ideari i l'hegemonia que dins del catalanisme mantingué fins 1923; a les diverses tendències del republicanisme, distingint entre el de signe catalanista i l'espanyolista de Lerroux i el Partido Radical (1'25 punts); l'incident del "¡Cu-cut!" de 1905 i la formació de la Solidaritat Catalana, la victòria d'aquesta a les eleccions del 1907 i la seva crisi arran de la Setmana Tràgica. Igualment, hauria de referir-se a la política marroquina del governs de Madrid en el post 1898, a la vaga general de 1909 en protesta per l'enviament de tropes a la guerra del Rif, a la crema d'esglésies i convents i a la repressió per part del govern Maura. (1'25 punts)

b) Expliqueu l'impacte de la Primera Guerra Mundial, la crisi de 1917 i la situació econòmica, social i política de Catalunya fins al 1923. (2'50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui l'impacte de la Primera Guerra Mundial a Espanya i Catalunya a nivell econòmic, així com la divisió social entre partidaris d'un i altre contendent; la crisi de 1917 en el context del malestar polític existent amb el sistema polític de la Restauració i de demanda encapçalada per la Lliga Regionalista d'una nova Constitució; al malestar obrer pels efectes sobre les condicions de vida de la guerra mundial i al malestar de l'Exèrcit i la conformació dins d'aquest de les Juntas de Defensa (1'25 punts); a l'Assemblea de Parlamentaris catalans i espanyols de Barcelona i la vaga general obrera, a la repressió per part del govern Dato; a l'evolució política i sindical a Catalunya fent referència al creixement de la CNT i a les seves divisions internes, a la campanya pro-Estatut, a la Vaga de la Canadenca, a l'increment de la lluita obrera i patronal, al pistolerisme, als Sindicats Lliures i l'adveniment de la Dictadura del general Primo de Rivera. (1'25 punts)

26. PAU 2011 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta.
[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts) consistent en un fragment d'un document que conté queixes per la situació en què es troba Catalunya presentat al rei Alfons XII el 1885, el denominat "Memorial de Greuges". (0'50 punts)

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font.
[0, 75 punts]

Cal que l'alumnat situï el Memorial de Greuges el 1885, en el context de la Restauració. (0'75 punts)

c) Comenteu dues de les idees contingudes a la font.
[1 punt]

Cal que l'alumne expliqui dues idees del conjunt present a la font, com la crítica al centralisme i defensa de les regions, la necessitat d'enfortir la unitat d'Espanya a partir de l'expansió de la vida provincial, la queixa per la pèrdua de l'autogovern, la substitució d'aquest per sistemes administratius castellans o francesos o la queixa per la manca de l'oficialitat de la llengua pròpia. (1 punt)

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions:

a)Expliqueu què va ser el Memorial de Greuges, qui en fou el redactor i quines altres actuacions protagonitzà. Raoneu les diferències entre el Memorial i les Bases de Manresa, explicant alhora què foren aquestes i quins els seus promotors.
[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui què va ser el Memorial de Greuges destacant el seu caràcter alhora reivindicatiu i de protesta per la manca d'atenció tant administrativa com política de la monarquia envers Catalunya, en demanda del respecte i la restitució de llibertats perdudes i també de protesta contra mesures concretes del govern i de defensa del proteccionisme. S'ha de destacar l'autoria de Valentí Almirall, i es valorarà que l'alumnat faci referència a fets com la fundació per aquest del Centre Català (1882) i anterior organització del I congrés Catalanista (1881) (1'25 punts); L'alumnat haurà d'explicar que foren les Bases de Manresa de 1892, en el marc de les actuacions de la Unió Catalanista i en tant que Constitució Regional Catalana que formulava un projecte autonomista, molt conservador i amb sufragi restringit. Cal que es diferenciï entre el Memorial, un document reivindicatiu que conté queixes general i conjunturals i les Bases, carta constitucional regional (1'25 punts).

b)Expliqueu els fets més importants del catalanisme entre 1898 i l'establiment de la Mancomunitat, explicant l'obra d'aquesta.
[2,5 punts]

L'alumnat ha d'explicar el creixement del catalanisme, la crida a la fi de la guerra de Cuba per part de la Unió Catalanista, l'impacte del Desastre de 1898 i l'esperó que significà per al moviment catalanista; el Tancament de Caixes, el trencament de la Unió Catalanista i la formació de la Lliga Regionalista el 1901 (1'25 punts). S'explicarà la candidatura dels quatre presidents i la seva victòria, el que va ser la Solidaritat Catalana i el seu final, la Setmana Tràgica, la tasca de Prat de la Riba per aconseguir la Mancomunitat, la creació d'aquesta el 1914 i les principals realitzacions d'aquesta fins la seva dissolució. (1'25 punts).

27. PAU 2011 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1.

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1.

a) Descriviu de quin tipus de font es tracta i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts) consistent en un fragment del llibre de Valentí Almirall *Lo Catalanisme*, publicat el 1886 on critica l'estructura centralista de l'Estat i aboga per una de nova, on no hi hagi centralisme i basada en la solidaritat de les regions. (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat contextualitzi el text durant el període de la Restauració del segle XIX (0,25 punts) en tant que una de les primeres manifestacions del catalanisme polític (0'50 punts).

c)Expliqueu el paràgraf següent:

El sentiment catalanista ens diu que l'organització actual de l'Estat espanyol, siguin les que siguin la forma del seu govern i les institucions que el regeixin, no permetrà mai a les regions en general i a Catalunya en particular recobrar el lloc a què el deure les crida en el concert dels pobles avançats i aspira a destruir aquella organització suplint-

la per una altra que es basi en fonaments no sols distints sinó oposats als que avui la sostenen.
(1 punt)

Cal que l'alumnat expliqui en primer lloc que l'Estat centralista no està disposat a concedir poder a les regions i per això mateix cal destruir-lo i substituir-lo per un altre que parteixi d'uns principis diferents i basats en una relació entre iguals (1 punt)

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues opcions:

a) Expliqueu la importància de Valentí Almirall en la història del catalanisme i les seves actuacions més rellevants. Expliqueu les diferents tendències del primer catalanisme. (2'50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui la trajectòria d'Almirall, des del seu republicanisme federalista i proximitat a Pi i Margall durant el Sexenni i posteriorment fins a la seva separació el 1881 en adoptar una posició més catalanista. Cal que s'esmenti el Primer Congrés Catalanista, la fundació del Centre Català i les causes de la redacció del Memorial de Greuges el 1885, així com les característiques d'aquest. (1'25 punts).
Cal que l'alumnat expliqui les diferències entre el catalanisme federalista i el conservador, contraposant al primer la concepció essencialista, catòlica i conservadora del segon fins l901. (1'25 punts)

b) Expliqueu els fets més rellevants del catalanisme durant la Restauració i fins al 1901, inclòs.
(2'50 punts).

Cal que l'alumnat expliqui en primer lloc les actuacions del catalanisme progressista, el Primer Congrés Catalanista el 1880, la fundació del Centre Català el 1882 i les causes de la redacció i redacció mateixa del Memorial de Greuges (1885) així com la seva presentació a Madrid (1885) i a la campanya de defensa del Dret Civil Català de 1889. També cal que esmenti l'obra del bisbe Torras i Bages "La Tradició catalana" (1'25 punts). Cal que expliqui igualment la fundació de la Unió Catalanista el 1891 i a la redacció de les Bases de Manresa el 1892, el contingut d'aquestes en tant que formulació d'un model d'Estat federal que concediria amplis poders a Catalunya en sentit autonòmic, compatible amb un sufragi restringit. Cal igualment que expliqui la posició del catalanisme a la guerra de Cuba, el tancament de caixes, l'escissió de la Unió Catalanista i la creació de la Lliga Regionalista el 1901 (1'25 punts)

28. PAU 2010 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1.

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1.

a) Descriviu de quin tipus de font es tracta i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) consistent en document públic de caràcter polític (0'25 punts), l'estatut de la Mancomunitat de Catalunya (1914) incloent els seus articles 1, 2 i 4 on es defineix la Mancomunitat, es declaren algunes de les seves competències i òrgans de representació (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat contextualitzi el text en el període del regeneracionisme polític posterior al Desastre del 98, en concret en el dels caps de govern liberals Canalejas i Dato, que recolliren i feren possible l'aprovació del projecte de Prat de la Riba (0'75 punts).

c) Deduïu de la font l'estructura i competències que tenia la Mancomunitat. (1 punt)

L'alumnat ha de deduir de la font la unió de les quatre diputacions catalanes, l'existència d'una presidència, una assemblea i un consell permanent i l'assumpció de totes les competències de les diputacions, així com d'aquelles altres que les lleis permetien mancomunar. (1 punt).

Pregunta 2

a) Expliqueu què era el regeneracionisme així com l'evolució dels partits dinàstics i dels partits d'oposició tant a Espanya com a Catalunya entre 1898 i 1914. Esmenteu els dirigents més destacats de tots aquests partits. (2'50 punts).

El redactat de l'alumnat s'hauria de referir i explicar el regeneracionisme en general i fonamentalment el de tipus polític que portaren a terme amb èxit desigual fins a l'esclat de la Primera Guerra Mundial els partits conservador i liberal. S'hauria de fer referència al govern Silvela, a la llei de Jurisdiccions de Moret de 1906, a la "revolució des de dalt" de Maura i la seva llei de Reforma de l'Administració Local, a les reformes de l'etapa Canalejas, amb la llei de reclutament y "del Candado", i a l'etapa Dato, amb la llei de Mancomunitats i creació de la catalana, així com a la progressiva manca d'unitat interna del partit conservador i del liberal.(1'25 punts). S'hauria igualment de referir a l'oposició que representaren els partits republicans al conjunt d'Espanya i a Catalunya, fent referència a la fundació de la Unió Federal Nacionalista Republicana, a la Solidaritat Catalana i, destacadament, a la fundació, objectius i actuació del Partido Radical de Lerroux; així com a la creació i actuació de la Lliga de Catalunya liderada per Prat de la Riba; igualment, a l'oposició presentada pel PSOE i la conjunció republicano-socialista des del 1909, i pel Partit Nacionalista Basc (1'25 punts). L'alumnat hauria d'incloure en el seu redactat els noms dels líders de les forces polítiques esmentades.

b) Expliqueu la creació de la Mancomunitat de Catalunya, la seva obra de govern i la seva desaparició. (2'50 punts).

L'alumnat s'hauria de referir a la formulació del projecte per part de Prat de la Riba, a l'intent d'aprovació d'una llei mancomunitats per Canalejas, a l'aprovació d'un decret en el mateix sentit per Dato, a l'aprovació de la Mancomunitat de Catalunya el 1914, a la seva actuació respecte de les obres públiques, formació de funcionaris i tècnics, i a la tasca educativa i de promoció cultural (1'50 punts); als seus dos presidents Prat de la Riba i Puig i Cadafalch, a la redacció el 1918 de les Bases per a l'Autonomia de Catalunya; i a la depuració i supressió final durant la dictadura de Primo de Rivera el 1925. (1 punt).

29. PAU 2010 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1.
L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1.

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts) consistent en un fragment d'un document públic de caire jurídico-constitucional on es planteja un model d'organització política per a Catalunya dins l'Estat espanyol, les denominades Bases de Manresa. (0'50 punts)

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situï les Bases de Manresa, de 1892, en el context del naixement el 1891 i primeres actuacions de la Unió Catalanista, situant com precedents, per part de la Lliga de Catalunya el Missatge a la Reina Regent (1888) i la campanya en defensa del dret català (1889). (0'75 punts)

c) Expliqueu tres de les peticions contingudes a la font. (1 punt)

Cal que l'alumnat expliqui tres de les peticions contingudes a la font, que es puntuaran amb un terç de punt cadascuna, que poden ser aquestes: la demanda d'un "sistema regional" de govern; l'ús del català a nivell oficial, incloent-hi a l'escola i tribunals; el manteniment del Dret Civil català; o algun tipus de protecció per a la indústria del Principat.

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues opcions:

a) Expliqueu els fets fonamentals del catalanisme durant la Restauració fins a les Bases de Manresa (1892), incloses. (2'50 punts).

L'alumnat hauria de referir-se al catalanisme tant en el seu vessant més elitista com en el de caire més popular; hauria de diferenciar entre el catalanisme d'arrel federalista i els seus protagonistes més destacats, entre els que destaca Valentí Almirall, del d'arrels catòliques articulat entorn de la tradició vigatana amb la figura central del bisbe Torras i Bages el catalanisme romàntic del grup del periòdic "La Renaixensa" (amb A. Guimerà al capdavant); hauria d'incloure i emmarcar cronològicament fets com la fundació del Centre Català i l'impuls dels dos congressos catalanistes per part de Valentí Almirall (1'25 punts); hauria igualment de fer esment als projecte conservador de la Lliga de Catalunya, així com a la redacció i presentació del Memorial de Greuges, el Missatge a la Reina Regent i a la campanya per la defensa del Dret Civil català. També, a la campanya proteccionista duta a cap sota l'aixopluc del Centre Català. Igualment, a la fundació de la Unió Catalanista i aprovació de les Bases de Manresa, explicant-les. (1'25 punts).

b) Expliqueu els fets fonamentals del catalanisme des de les Bases de Manresa (1892), explicant-les, fins al 1901. (2'50 punts)

El redactat de l'alumnat hauria d'incloure l'expansió del catalanisme per comarques, la crida a la fi de la guerra de Cuba per part de la Unió Catalanista, l'impacte del Desastre de 1898 i l'esperó que significà per al moviment catalanista; a l'experiència polaviejista i al Tancament de Caixes, a la incorporació de destacats sectors econòmics i industrials a través Unió Regionalista i al seu projecte (1'25 punts); al trencament de la Unió Catalanista i aparició del Centre Nacional Català, a la confluència de la UR i el CNC el 1901 en la formació de la Lliga Regionalista i a la candidatura dels quatre presidents i la seva victòria (1'25 punts).

30. PAU 2009 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu de quin tipus de font es tracta i digueu de què tracta. (0'50 punts)
Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) consistent en un document públic de caire polític, en concret un escrit o memorial (0'25 punts) que es presenta al rei Alfons XII i on es recullen tota una sèrie de queixes sobre la situació político-administrativa, lingüística i legal de Catalunya. (0'25 punts).

b) Digueu quin és el context històric de la font. (0'75 punts)
Cal que l'alumnat sigui capaç de situar el Memorial de 1885 dins del regnat d'Alfons XII i dins del període de la Restauració; l'ha de situar igualment a l'entorn de la figura de Valentí Almirall i del Centre Català i de la voluntat d'ajuntar sectors econòmics, culturals i polítics catalanistes a l'entorn del manifest -el propi Memorial- que recollí per primera vegada les reivindicacions catalanistes de manera unitària.

c) Expliqueu tres de les reivindicacions que conté la font. (0'75 punts)
L'explicació de l'alumnat hauria de referir-se a tres de les següents: la queixa que conté el fragment, referida a la pèrdua de les institucions catalanes i la seva substitució per les castellanes; queixa referida a la impossibilitat de l'ús de la llengua catalana en tant que oficial, tant a les escoles com als tribunals; al perill d'adulteració del Dret Civil català; als problemes que suposen per a la indústria catalana els tractats de signe lliurecanvista.

Pregunta 2

a) Expliqueu què va ser i quina és la importància històrica del Memorial de Greuges. Expliqueu qui va ser Valentí Almirall i valoreu la importància de la seva obra. (1'50 punts)

L'alumnat hauria d'explicar el Memorial com a resposta a la unificació del dret civil a tot l'estat i un tractat comercial amb França i Anglaterra en preparació a Madrid. Així com el paper jugat per Valentí Almirall i la campanya posterior en defensa del dret civil català (0'75 punts). L'explicació d'Almirall hauria d'incloure una referència a la seva figura cabdal del catalanisme federalista i formulació d'un catalanisme de tipus progressista; s'haurien de destacar les seves actuacions principals, a més a més de participar destacadament en l'elaboració del Memorial: l'organització del Primer Congrés Catalanista (1880) i la fundació del Centre Català (0'75 punts).

b) Expliqueu les característiques principals i els fets més rellevants del catalanisme polític des del Missatge a la Reina Regent (1888) fins a la fi de la guerra de Cuba (1898). (1'50 punts)

L'explicació de l'alumnat hauria de referir-se al Missatge a la Reina Regent, a la decadència del Centre Català, a la fundació de la Unió Catalanista i al contingut i importància històrica de les Bases de Manresa (1892), així com a l'enfortiment del moviment catalanista a finals de segle XIX. (1'50 punts).

31. PAU 2009 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1.

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1.

a) Descriviu de quin tipus de font es tracta i digueu de què tracta. (0'50 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) consistent en document públic de caràcter polític, el Programa del Tívoli de la Solidaritat Catalana (1907) (0'25 punts) on es defineix el programa de demanda de major atribucions per a les regions i municipis que els parlamentaris catalans es comprometen a impulsar. (0'25 punts).

b) Digueu quin és el context històric de la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat contextualitzi el text en el període post 1898, d'intents regeneracionistes i consolidació del catalanisme polític, amb diferents opcions, que, degut a un incident específic –el del "¡Cu-cut!"- i a l'establiment de la llei de Jurisdiccions, convergiran en la Solidaritat Catalana el 1906, el programa electoral del qual és el Programa del Tívoli. (0'75 punts).

c) Digueu quines reivindicacions apareixen a la font. (0'75 punts)

L'alumne ha de deduir de la font la demanda de funcions administratives per a la regió i municipis en allò referit a ensenyament, beneficència i obres públiques, així com a la de dotació de recursos econòmics propis. (0'75 punts).

Pregunta 2

a) Expliqueu les característiques de la situació política a Catalunya entre 1901 i la crisi de la Solidaritat Catalana. (1'50 punts).

El redactat de l'alumnat s'hauria de referir a la creació de la Unió Regionalista, la Unió Catalanista i, sobretot, la Lliga Regionalista, explicar la seva composició social, ideari i l'hegemonia que dins del catalanisme mantingué fins 1923; a les diverses tendències del republicanisme, distingint entre el de signe catalanista i l'espanyolista de Lerroux i el Partido Radical (0'75 punts); l'incident del "¡Cu-cut!" de 1905 i establiment de la llei de Jurisdiccions i la formació de la Solidaritat Catalana, la victòria d'aquesta a les eleccions del 1907, la formació de la Solidaritat Obrera i a la crisi de la Solidaritat Catalana arran de la Setmana Tràgica (1'50 punts).

b) Expliqueu l'origen, desenvolupament i conseqüències de la Setmana Tràgica. (1'50 punts)

L'alumnat s'hauria de referir a la política marroquina del governs de Madrid, a les derrotes militars, a la crida de reservistes i a la impopularitat d'aquesta mesura i de la guerra entre les classes populars. Als incidents produïts arran de l'embarcament de tropes al port de Barcelona i a l'esclat el 26 de juliol de 1909 d'una vaga general que iniciarà la Setmana Tràgica, amb crema d'esglésies i convents i alçament de barricades. Hauria de fer esment a l'anticlericalisme i les seves causes, així com a la duríssima repressió que seguí la Setmana Tràgica, fent referència als empresonaments, a la mort del mestre i pedagog Ferrer i Guàrdia i a les conseqüències que aquesta repressió tingué al interior –campanya anti Maura, radicalització del moviment obrer i de la patronal- i a l'exterior (1'50 punts).

32. PAU 2008 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Exercici 1

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu de quin tipus de text es tracta i digueu de què tracta. (0'50 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) consistent en un fragment d'un document públic de caire jurídico-constitucional (0'25 punts) on es planteja un model d'organització política per a Catalunya dins l'Estat espanyol, les denominades Bases de Manresa (0'25 punts).

b) Digueu quin és el context històric del text. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situï les Bases de Manresa, de 1892, en el context del naixement el 1891 i primeres actuacions de la Unió Catalanista, situant com precedents, per part de la Lliga de Catalunya el Missatge a la Reina Regent (1882) i la campanya en defensa del dret català (1889).

c) Expliqueu l'organització política per a Catalunya que conté la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat dedueixi de la font una organització política basada en una Constitució regional pròpia, amb poder legislatiu per a un parlament propi, les Corts Catalanes, els antecedents de les quals són les antigues medievals, formades no per sufragi censatari o universal sinó corporatiu, i tenint Catalunya una única llengua oficial, la catalana.

Pregunta 2

a) Expliqueu els orígens del catalanisme així com els seus diferents corrents ideològics fins al 1901. (1'50 punts)

L'alumnat hauria de fer un redactat on es refereixi i emmarqui cronològicament els orígens culturals del catalanisme a partir de la Renaixença, tant en el seu vessant més elitista com en el de caire més popular; posteriorment, hauria de diferenciar entre el catalanisme d'arrel federalista i els seus protagonistes més destacats, entre els que destaca Valentí Almirall, del d'arrels catòliques articulat entorn de la tradició vigatana amb la figura central del bisbe Torras i Bages; haurà igualment de fer esment als projecte conservador de la Lliga de Catalunya, així com al de la Unió Catalanista, amb la seva polèmica interna entre partidaris i no partidaris de l'acció política; finalment, hauria de fer referència a la incorporació de destacats sectors econòmics i industrials a través Unió Regionalista i al seu projecte, al del Centre Nacional Català i a la confluència d'ambdós el 1901 en la Lliga Regionalista.

b) Expliqueu els fets principals del catalanisme fins al 1901. (1'50 punts)

El redactat de l'alumnat hauria d'incloure i emmarcar cronològicament fets com la fundació del Centre Català i l'impuls dels dos congressos catalanistes per part de Valentí Almirall, així com la redacció i presentació del Memorial de Greuges; hauria de fer igualment referència al Missatge a la Reina Regent i a la campanya per la defensa del Dret Civil català, a la fundació de la Unió Catalanista i les Bases de Manresa; hauria de destacar l'impacte del Desastre de 1898 i l'esperó que significà per al moviment catalanista; haurà de fer referència a la formació de la Unió Regionalista, al Centre Nacional Català, a la candidatura dels quatre presidents i la seva victòria, i a la formació de la Lliga Regionalista.

33. PAU 2007 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Exercici 1: Manifest als catalans de la Unió Catalanista del 12 de juny de 1898

A l'exercici 1 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 6, 7, 9, 10, 27 i 31 que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 2.2., 2.4. i 2.5. i amb els de continguts procedimentals 1.1., 1.4., 2.1., 3.1., 4.1., 4.2. i 4.4. També es verifica els aprenentatges referits al punt 4 (*El catalanisme polític: precedents, aparició i evolució*) i a l'apartat primer del punt 3 (*Restauració: evolució política, social, econòmica i demogràfica*) del document de concreció del currículum.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) Identifiqueu les principals idees del text i situeu-lo en el seu context històric. [1 punt]

L'alumnat ha de resumir amb les seves pròpies paraules les principals idees del text. Aquest mostra el convenciment dels catalanistes que la guerra amb els Estats Units estava perduda i calia negociar la pau, i recordaven que si el Govern espanyol hagués atorgat una àmplia autonomia els cubans es podria haver evitat el conflicte. També ha de situar les dades en el context històric de la crisi de la Restauració, en la guerra amb els nord-americans de 1898 i la consolidació del catalanisme polític, durant la Regència de Maria Cristina.

2) Assenyaleu les conseqüències fonamentals que tingué per a Espanya la guerra de Cuba. [1,5 punts]

L'alumnat haurà d'esmentar les principals conseqüències que la guerra amb els independentistes cubans (1895-1898) i amb els Estats Units (1898) tingueren per Espanya, com la pèrdua de la major part de l'imperi colonial espanyol (amb el Tractat de París entre espanyols i nord-americans, on el govern d'Espanya cedí la sobirania de Cuba, Puerto Rico i les Filipines els Estats Units i, el 1899, la venda de l'arxipèlag de les Carolines als alemanys). També ha de citar que la pèrdua de la major part de les possessions ultramarines espanyoles incentiva un important moviment regeneracionista (la generació del 98, Joaquin Costa, el partidaris del general Palvieja...), l'impacte econòmic de la pèrdua del mercat antillà o la consolidació del catalanisme polític (tancament de caixes, constitució de la Lliga Regionalista...).

3) Expliqueu els trets fonamentals de l'evolució del catalanisme des del seu origen fins al 1901. [2,5 punts]

L'alumnat ha d'explicar el redreçament cultural de Catalunya fent referència a la Renaixença i al procés de recuperació de la llengua catalana des de començaments del segle XIX tant des d'un vessant erudit (Jocs Florals) com popular (Corals de Clavé o el teatre de *Serafí Pitarra*, és a dir, Frederic Soler). També haurà d'esmentar la influència del republicanisme federal i del carlisme anticentralista, l'aparició de portaveus periodístics (com ara *La Renaixensa, El Diari Català* i *La Veu de Catalunya*), la fundació d'entitats arreu de Catalunya (Centre Català, Lliga de Catalunya, Unió Catalanista, entre d'altres), la divisió del primer catalanisme en diversos corrents doctrinals; alguns episodis rellevants (Memorial de Greuges, Missatge a la Reina Regent, Exposició Universal de Barcelona, campanya contra el Codi Civil, Bases de Manresa, l'impacte de la guerra hispanoamericana i la divisió de la Unió Catalanista, entre d'altres), i la fundació de la Lliga Regionalista el 1901. El corrector valorarà molt positivament que l'alumnat esmenti i situï correctament alguns dels protagonistes del primer catalanisme polític, com Valentí Almirall, Àngel Guimerà, Torras i Bages o Prat de la Riba, entre d'altres. També s'ha d'esmentar que en la seva etapa inicial el catalanisme centrava el seu activisme en l'àmbit cultural i, llevat d'alguna provatura ocasional, no va prendre part activa en les eleccions de la primera etapa de la Restauració. No és imprescindible que l'alumnat citi tots els esdeveniments i personatges anotats a la pauta per a respondre correctament la pregunta.

34. PAU 2006 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Exercici 1. Text del Memorial de Greuges

Per a totes les preguntes:

Les puntuacions **parcials** són indicatives. El corrector o correctora valorarà positivament l'ordre de l'exposició, la precisió i adequació de llenguatge emprat per l'alumnat i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que l'alumnat aporti, més que no pas allò que deixa de dir. També valorarà positivament l'aplicació del vocabulari històric correcte i precís i la claredat en l'exposició.

A l'exercici 1 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 6, 7, 9, 10, 27 i 31 que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 2.2., 2.4. i 2.5. i amb els de continguts procedimentals 1.1., 1.4., 2.1., 3.1., 4.1., 4.2. i 4.4. També es verifica els aprenentatges referits al punt 4 (*El catalanisme polític: precedents, aparició i evolució*) i a l'apartat primer del punt 3 (*Restauració: evolució política, social, econòmica i demogràfica*) del document de concreció del currículum.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la següent manera:

1) 1 punt

L'alumnat ha d'identificar el Memorial de Greuges com un dels textos fonamentals del primer catalanisme polític, en el qual, per primera vegada, el naixent catalanisme –amb el suport dels sectors representatius de la societat civil catalana- feia arribar algunes de les seves reivindicacions al rei d'Espanya, Alfons XII (0,25 punts). L'alumnat ha de diferenciar clarament els greuges exposats: descentralització administrativa, reivindicació de la llengua catalana, proteccionisme econòmic, defensa del dret civil (0,50 punts). Finalment, haurà de situar el context històric de l'aparició del catalanisme polític de finals del segle XIX en el marc de l'Espanya de la Restauració (0,25 punts).

2) 1,5 punts

L'alumnat haurà d'explicar la reivindicació descentralitzadora que traspua el document: una nova organització políticoterritorial d'Espanya de caràcter descentralitzat que els autors del Memorial de Greuges no pensaven limitar de manera exclusiva a Catalunya i que entroncava amb l'organització federativa de l'antiga Corona Catalanoaragonesa (0,75 punts). El corrector valorarà molt positivament que l'alumnat esmenti altres documents del primer catalanisme polític relacionats amb el *Memorial de Greuges*, com ara les *Bases de Manresa* i/o el *Missatge a la Reina Regent*. A la segona part de la pregunta, l'alumnat ha d'identificar Valentí Almirall, el principal ponent del *Memorial*, com un dels ideòlegs més destacats del primer catalanisme. Es valorarà que remarqui l'evolució d'Almirall des del republicanisme federal intransigent fins al catalanisme i que posi de manifest els trets fonamentals del seu pensament polític: laic, democràtic i progressista. Així mateix, també es valorarà molt positivament que s'esmenti la seva obra política més important, *Lo Catalanisme*, 1886, o que citi fets com ara la fundació del "Diari Català" o la fundació de l'associacionisme polític catalanista, amb el Centre Català el 1882 (0,75 punts).

3) 2,5 punts

L'alumnat ha d'explicar el redreçament cultural de Catalunya, fent referència a la Renaixença i al procés de recuperació de la llengua catalana i els inicis del catalanisme polític fins al 1901 (0,50 punts). L'alumnat haurà d'esmentar alguns aspectes com ara el llegat del republicanisme federal, l'aparició de portaveus, com ara "La Renaixensa" i "La Veu de Catalunya"; la fundació d'entitats arreu de Catalunya, com el Centre Català, la Lliga de Catalunya, la Unió Catalanista, entre d'altres; alguns episodis rellevants, com el Memorial de Greuges, el Missatge a la Reina Regent, l'Exposició Universal de Barcelona, la campanya contra el Codi Civil, les Bases de Manresa, l'impacte de la guerra hispanoamericana, la divisió de la Unió Catalanista i la fundació de la Lliga Regionalista el 1901 (1 punt). El corrector valorarà positivament que l'alumnat esmenti i situï correctament alguns dels

protagonistes del primer catalanisme polític, com Valentí Almirall, Àngel Guimerà, Torras i Bages, Prat de la Riba, entre d'altres (0.50 punts). Així mateix, tindrà en compte que l'alumnat hagi esmentat que abans de 1901 el catalanisme, llevat d'alguna provatura ocasional, no va prendre part activa en les eleccions que es convocaven i que era un moviment molt limitat a les classes mitjanes (0.50 punts).

35. PAU 2006 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2 Distribució dels escons dels districtes de Catalunya al Congrés dels Diputats (1901-1923)

A l'exercici 2 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 6, 7, 9, 10, 27 i 31 que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 2.2., 2.4. i 2.5. i amb els de continguts procedimentals 1.1., 1.4., 2.1., 3.1., 4.1., 4.2. i 4.4. També es verifica els aprenentatges referits al punt 4 (*El catalanisme polític: precedents, aparició i evolució*) i a l'apartat segon del punt 3 (*Restauració: evolució política, social, econòmica i demogràfica*) del document de concreció del currículum.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

4) 1 punt

L'alumnat ha de descriure la taula, és a dir, ha d'esmentar que s'hi representa el resultat de les eleccions al Congrés de Diputats d'Espanya a Catalunya en diverses convocatòries electorals, de 1901 a 1923, i ha de distingir les forces polítiques representades, tot i destacar la progressiva davallada dels partits dinàstics i la irrupció d'altres forces polítiques, particularment dels catalanistes conservadors i dels republicans. També ha de situar la taula en el seu context històric, la crisi de la Restauració canovista, caracteritzada per l'esmicolament dels dos grans partits dinàstics.

5) 1,5 punts

L'alumnat haurà d'identificar els trets ideològics fonamentals i esmentar algun dirigent polític dels partits dinàstics (Maura, Canalejas, Romanones, Dato), la Lliga Regionalista (Enric Prat de la Riba, Francesc Cambó), el Tradicionalisme (Vázquez de Mella, no imprescindible) i el republicanisme (Salmerón, Sunyol, Carner i, sobretot, Lerroux). L'alumnat també ha de relacionar la caiguda dels partits dinàstics en les eleccions de 1907 amb l'aclaparadora victòria de la coalició Solidaritat Catalana. El corrector valorarà molt positivament el fet que l'alumnat esmenti correctament les causes que van propiciar la formació d'aquesta coalició.

6) 2,5 punts

L'alumnat ha d'exposar, de forma ordenada els principals esdeveniments polítics i socials que afecten el catalanisme del primer terç del segle XX. L'exposició ha de deixar clar que el catalanisme, de la mà de la nova Lliga Regionalista (1901), assolí convertir-se en un veritable moviment de masses arran de la mobilització general que acompanyà la Solidaritat Catalana i que suposà l'enfonsament dels partits dinàstics a Catalunya i la fi del caciquisme si més no en els grans nuclis urbans. A més, l'exposició ha de recordar els fets de la Setmana Tràgica i el trencament gairebé immediat de l'aparent unitat del catalanisme que, ja de manera definitiva, quedarà a partir d'aquest moment dividit entre el conservador (que té com a pal de paller la Lliga Regionalista) i el d'esquerres (CNR, UFNR...). L'alumnat ha d'esmentar l'existència de la Mancomunitat des de 1914 i de la seva obra de govern basada en la potenciació de la llengua catalana, la política cultural i educativa, la creació d'infrastructures. Així com l'assemblea de parlamentaris de 1917 amb la posterior entrada de la Lliga al govern i els inicis de la radicalització catalanista, amb la creació de partits com Acció Catalana o Estat Català que impulsarien la creació d'ERC l'any 1931.

36. PAU 2005 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2. Gràfic sobre catalanisme polític

A l'exercici es proposa la verificació dels següents objectius terminals 7, 9, 27 i 31 que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 2.2, 2.4 i 2.5 i amb els de continguts procedimentals 1.3, 1.4, 2.1, 2.3, 1.3, 3.3, 3.6, 4.1 i 4.4 . També es verifica els aprenentatges referits al bloc 4 del document de concreció curricular *(El catalanisme polític: precedents, aparició i evolució, 1833-1931).*

L'exercici es valorarà globalment en 5 punts, distribuïts de la manera següent:

1 punt
L'alumnat haurà de demostrar la seva capacitat de lectura d'un mapa conceptual o gràfic sobre quins són els quatre principals elements que alimenten el procés de definició i consolidació del catalanisme com a moviment polític, diferenciant les seves dues principals branques (0,5 punts). Pel que fa al context històric cal situar el naixement del catalanisme polític al llarg de la segona meitat del segle XIX i, molt especialment, durant les dues darreres dècades del segle XIX. (0,5 punts)

2 punts
Cal que l'alumnat relacioni cadascun dels quatre aspectes amb la formació del moviment polític del catalanisme. Així, la influència dels nacionalismes europeus fa coincidir la Renaixença catalana amb d'altres moviments similars a Europa, dins del corrent general del romanticisme (0,5 punts); també el grau desigual de desenvolupament entre Catalunya i Espanya, pel que fa al procés d'industrialització, més ràpid a Catalunya, i les seves conseqüències socials (0,5 punts); igualment, l'existència prèvia de moviments anticentralistes (carlistes i republicans federals) (0,5 punts) i, finalment, la pròpia incapacitat de l'Estat espanyol per a construir un projecte nacional unitari (0,5 punts)

2 punts
Es demana que l'alumnat desenvolupi l'evolució del catalanisme polític a partir del Sexenni democràtic (1868-1873) fins a la creació de la Lliga Regionalista (1901), primer partit catalanista amb representació parlamentària. En aquest sentit, cal relacionar el sorgiment del catalanisme progressista de la mà de figueres històriques com Valentí Almirall i la seva rellevància com a pont entre el republicanisme federal i el catalanisme (0,5 punts) i la importància de la seva obra política al voltant de la creació del Diari Català (1879) i del Centre Català (1882) i dels diferents congressos catalanistes i, alhora la seva participació en la redacció del Memorial de Greuges, presentat davant Alfons XII el 1885 (0,5 punts); igualment, l'aparició de la Unió Catalanista i la redacció de les Bases de Manresa i la seva significació (0,5 punts) i el procés de maduració amb les crisis del 1898 i del tancament de caixes i amb la creació de la Lliga Regionalista, dirigida per Enric Prat de la Riba, el 1901 (0,5 punts).

37. PAU 2004 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Exercici 1.

A l'exercici 1 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 7, 9 i 31 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 2.2, 2.4 i 2.5 i, parcialment, amb els blocs de continguts procedimentals 1.3, 2.1, 2.3, 3.3, 3.6, 4.1 i 4.2. També es verifica els aprenentatges referits al punt 4 del document de concreció del currículum, *El catalanisme polític: precedents, aparició i evolució (1833-1931).*

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt
L'alumnat ha d'identificar les idees principals del text (0.5 punts) i situar-lo en el context històric dels orígens del catalanisme polític al segle XIX (0.5 punts).

2) 1,5 punts
L'alumnat ha d'assenyalar la importància de Valentí Almirall dins el moviment catalanista del segle XIX. Es valorarà que remarqui l'evolució d'Almirall des del republicanisme federal fins al catalanisme i que posi de manifest els trets fonamentals del seu pensament polític: laic, democràtic i d'esquerres (0.5 punts). Així mateix es valorarà que hom faci esment a la seva aportació teòrica i que s'esmenti la seva obra més important que recull el seu pensament polític -*Lo Catalanisme* (1886)- i molt positivament que citi la fundació i direcció del primer diari en llengua catalana, el *Diari Català* (1879-1881) (0.5 punts). També es valorarà que l'alumnat faci esment a l'acció política de Valentí Almirall, tot citant algun dels fets més destacats en els que va participar, com ara la fundació del Centre Català (1882), la primera entitat política catalanista, o a la redacció del Memorial de Greuges presentat a Alfons XII (1885) (0.5 punts).

3) 2,5 punts
L'alumnat ha d'exposar el tema del catalanisme polític, des dels orígens fins al 1900. Es valorarà que faci referència a la Renaixença literària i cultural i als diferents corrents ideològics que conflueixen en el catalanisme, com són el tradicionalisme i el pensament catòlic i conservador, per una banda; i el republicanisme federal, per una altra (0.5 punts). Es valorarà que esmenti ideòlegs i líders destacats del catalanisme -a més de Valentí Almirall- com Torras i Bages, i es valorarà molt especialment que citi alguna de les seves obres, com *La tradició catalana* (1892), o intel·lectuals compromesos amb la llengua catalana, com Àngel Guimerà o Jacint Verdaguer; també es valorarà molt positivament que esmenti alguna publicació periòdica catalanista, com *La Veu de Montserrat* (1878-1900) o el *Diari Català* (1879-1881) (0.5 punts). L'alumnat també ha d'enumerar algunes de les primeres accions del catalanisme, com van ser el Primer Congrés Catalanista (1880), el Memorial de Greuges (1885) i el Missatge a la Reina Regent (1888); així com la fundació d'entitats i organitzacions catalanistes, com ara el Centre Català (1882), la Lliga

de Catalunya (1887) i la Unió Catalanista (1891) (1 punt). També es valorarà que esmenti els sectors socials que donaven més suport al catalanisme, així com les polítiques que aquest corrent de pensament defensava; en aquest sentit es valorarà molt positivament que faci referència a les Bases de Manresa (1882) i al programa polític que s'hi va aprovar (0.5 punts).

38. PAU 2003 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

EXERCICI 2: Mapa entitats catalanistes

A l'exercici 2 es proposa la verificació d'una part dels Objectius terminals 2, 4, 5 i 22 que corresponen fonamentalment amb els continguts de fets i conceptes 1.2 i 1.5 i amb els blocs de continguts de procediments 1.4, 2.2, 3.3 i 4.4.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt

L'alumnat haurà d'indicar que el mapa mostra que hi ha moltes entitats catalanistes al les darreres dècades del segle XIX, posant així de manifest la implantació social del catalanisme. També pot fer comentaris sobre la localització del major nombre d'entitats catalanistes a Barcelona. (0,5). L'alumnat haurà de situar el mapa en la primera fase de la Restauració caracteritzada per l'alternança política dels dos partits dinàstics –liberal i conservador- i l'aparició d'una oposició social i política cada vegada més important de la que el catalanisme és un exemple.(0,5)

2) 1, 5 punts

L'alumnat haurà de fer esment de la voluntat popular de mantenir l'ús de la llengua catalana, de l'impuls cultural de la Renaixença, dels interessos de la burgesia catalana (proteccionisme) etc. (0,50). També haurà de fer esment de la reacció contra el fort centralisme de l'estat liberal i la influència del federalisme (0,50) així com de la influència de l'Església catòlica i el carlisme. (0,50)

3) 2,5 punts

L'alumnat haurà de definir el catalanisme polític com el resultat de la transformació del catalanisme social i cultural en organitzacions polítiques que volen intervenir en les activitats polítiques i institucions del país. (0,5). També haurà de fer esment de les principals organitzacions polítiques catalanistes –Centre Català, Lliga de Catalunya, Unió Catalanista, etc.- (0,5); d'algunes de les publicacions més rellevants: *Diari Català*, *La Veu de Montserrat*, *La Renaixença* (0,50).També haurà de fer esment d'alguns fets més importants com el Memorial de Greuges, Missatge a la reina regent Maria Cristina, Bases de Manresa, etc. (0,5). També haurà de fer esment d'alguns dels personatges més representatius del catalanisme com Torres i Bages, Valentí Almirall, etc. (0,5)

39. PAU 2003 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció B)

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.

40. PAU 2001 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2: Mapa de l'obra de la Mancomunitat

L'exercici 2 es proposa la verificació dels següents objectius terminals: 5 i 12, que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 1.5, 2.1, 2.2 i amb els de continguts procedimentals 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 3.3, 4.3 i 4.4 . També es verifica els aprenentatges referits al punt 4 del document de concreció curricular *(El catalanisme polític: precedents, aparició i evolució, 1833-1931)*

Cal tenir present que les puntuacions parcials són indicatives. El corrector o correctora valorarà positivament l'ordre de l'exposició, la precisió i adequació de llenguatge emprat per l'alumnat i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que l'alumnat aporti, més que no pas allò que no esmenta. També valorarà positivament l'aplicació del vocabulari històric correcte i precís i la claredat en l'exposició.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la següent manera:

1) 1 punt

L'alumnat ha de fer una descripció del mapa, llegint la informació que proposa, basada en l'extensió de l'obra cultural i educativa de la Mancomunitat (0,5 punts), i situar el context històric de la Mancomunitat, com a resultat de la pressió del catalanisme de la Lliga, entre els anys 1914 i 1925, dos anys després del cop d'estat de Primo de Rivera. (0,5 punts)

2) 1,5 punts

L'alumnat ha de reflectir a la seva exposició l'esforç modernitzador que impulsà la Mancomunitat sota la direcció dels seus presidents Prat de la Riba i Puig i Cadafalch. També haurà de destacar l'acció en el terreny cultural (biblioteques, excavacions arqueològiques, l'Institut d'Estudis Catalans, etc.); educatives (les escoles actives, la normalització de la llengua, l'Escola del Treball, l'Escola Superior d'Agricultura, xarxa d'escoles rurals, etc.) (0,5 punts); d'infrastructures (millores de carreteres, xarxa telefònica, etc.); i sanitàries (xarxa sanitària antituberculosa, entre d'altres) (0,5 punts). Cal que destaqui que les limitacions més importants van ser la manca de competències i de diners i que les limitacions en la gestió econòmica impedien l'aprovació d'uns pressupostos realment autònoms (0,5 punts).

3) 2,5 punts

L'alumnat ha de exposar, de forma ordenada, els principals fets polítics i socials que afecten el catalanisme del primer terç del segle XX. Tot i que pot ser variable la relació d'aquests fets, apuntem els que es poden considerar més rellevants. Després de la crisi del sistema de la Restauració i del fracàs del regeneracionisme, la derrota electoral dels partits dinàstics el 1906 marca l'inici del catalanisme polític amb representació a Madrid a través de la Solidaritat Catalana (0,75 punts). L'esclat d'una nova fase de la guerra del Marroc i la Setmana Tràgica, el juliol del

1909, trenca l'aparent unitat del catalanisme que, a partir d'aquest moment, quedarà dividit entre el conservador (Lliga) i el d'esquerres, minoritari (0,75 punts). La dictadura de Primo radicalitza els sectors més nacionalistes que, de la mà de Macià creen l'Estat Català i protagonitzen el complot de Prat de Molló, el 1926 (0,5 punts). Finalment, la crisi general de la monarquia coincideix amb la formació d'Esquerra Republicana de Catalunya integrada per sectors populars, rurals i urbans (0,5 punts).

41. PAU 2001 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.